

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap**

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Datum 20 april 2026

Betreft Evaluaties Wet versterken positie mbo-studenten en Wet verbetering
rechtsbescherming mbo-studenten en vervolg Verbeteragenda passend
onderwijs mbo

Middelbaar Beroeps Onderwijs

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Onze referentie

61928127

Bijlagen

3

Alle studenten verdienen onderwijs waarin zij hun talenten optimaal kunnen ontwikkelen, ongeacht hun persoonlijke of financiële situatie. De afgelopen jaren is op verschillende manieren ingezet op het versterken van de positie van mbo-studenten en het verbeteren van de ondersteuning aan mbo-studenten in een kwetsbare positie. Met de Wet versterken positie mbo-studenten en de Wet verbetering rechtsbescherming mbo-studenten zijn eisen gesteld aan mbo-instellingen om studenten in staat te stellen hun rechten uit te oefenen en ondersteuning aan te vragen als zij dat nodig hebben. Met deze brief informeer ik uw Kamer over de resultaten van de evaluaties van beide wetten. Daarnaast werkt het ministerie van OCW samen met diverse partijen uit het

passend onderwijsveld¹ aan de uitvoering van de Verbeteragenda passend onderwijs mbo 2020-2025 (hierna: Verbeteragenda). In het tweede deel van deze brief informeer ik uw Kamer over de Verbeteragenda en de wijze waarop ik hieraan vervolg wil geven, conform de toezegging van mijn voorganger aan uw Kamer.²

Onze referentie
61928127

Met de maatregelen in beide wetten en de Verbeteragenda is een positieve beweging in gang gezet. De positie van mbo-studenten is versterkt en er is meer aandacht voor hun behoeften. Kijkend naar de evaluaties en de opbrengsten van de Verbeteragenda, stel ik vast dat het wettelijke kader over het algemeen helder is. Nu is er vooral aandacht nodig voor verdere verbetering in de praktijk, om ervoor te zorgen dat alle studenten zich volop kunnen ontwikkelen op het mbo. Op een aantal thema's is meer nodig, daarover wil ik gerichte afspraken maken met de betrokken partijen. Dit zal ik hieronder nader toelichten.

1. Evaluatie Wet versterken positie mbo-studenten en Wet verbetering rechtsbescherming mbo-studenten

De Wet versterken positie mbo-studenten is op 1 augustus 2020 in werking getreden. In de evaluatie van deze wet is onderzocht wat de effecten zijn van de maatregelen en of de wet bijdraagt aan het beoogde doel: het verbeteren van de positie van mbo-studenten. De Wet verbetering rechtsbescherming mbo-studenten is sinds 1 augustus 2023 van kracht. Zoals in 2024 is toegezegd door mijn voorganger, is een tussenevaluatie uitgevoerd om zicht te krijgen op de implementatie van de wet door mbo-instellingen.³

In beide wetten, en dus ook in de evaluaties, zijn veel verschillende maatregelen opgenomen. Ten behoeve van de leesbaarheid beschrijf ik hier alleen de belangrijkste resultaten. Vervolgens licht ik toe wat ik met deze resultaten zal doen.

Belangrijkste resultaten

Informatievoorziening aan studenten

Verschiedende maatregelen uit de wetten moesten de informatievoorziening aan studenten verbeteren en voorzieningen laagdrempeliger maken. Zo moeten mbo-instellingen rechten en plichten van studenten opnemen in een openbaar studentenstatuut. Ook moet elke instelling een toegankelijke faciliteit oprichten waar studenten met vragen en klachten terecht kunnen. Uit de evaluatie blijkt dat instellingen de maatregelen uit de wet implementeren, maar dat dit niet automatisch betekent dat de informatievoorziening voor studenten ook daadwerkelijk verbetert. Er zijn verschillen in de mate waarin informatie openbaar is en informatie is voor studenten vaak niet goed te vinden en te begrijpen. Alleen informatie op een website plaatsen is daarvoor niet voldoende. Voor studenten speelt de studieloopbaanbegeleider (slb'er) een belangrijke rol in informatievoorziening. Via de slb'er komt de student vaak ook bij de juiste voorziening terecht. Dit maakt studenten wel afhankelijk van de kennis en kunde van de individuele slb'er.

Mbo-studentenfonds

¹ MBO Raad, Kerngroep platform passend onderwijs MBO Raad, BVMBBO, JOBmbo, IederIn, Ouders&Onderwijs, Ingrado, Nji, VNG, vertegenwoordiging mbo-instellingen, SBB.

² TZ202406-043.

³ TZ202201-004.

Met de Wet versterken positie mbo-studenten is het mbo-studentenfonds opgericht. Hiermee kunnen instellingen verschillende groepen studenten financieel ondersteunen.⁴ Uit de evaluatie blijkt dat de 50 instellingen waarvan gegevens beschikbaar waren, in studiejaar 2023/2024 in totaal bijna € 8,3 mln. hebben uitgegeven aan het fonds. De helft van de instellingen heeft het fonds met eigen middelen uitgebreid. Deze instellingen kiezen ervoor om de doelgroepen uit te breiden, bijvoorbeeld naar meerderjarige studenten, bbl-studenten, vavo-studenten en asielzoekers. Verreweg de meeste toekenningen uit het fonds gingen naar studenten met onvoldoende financiële middelen voor de aanschaf van onderwijsbenodigdheden. De hoogte van de toegekende bedragen verschilt tussen instellingen. Dit kan deels komen door verschillen in de kosten voor leermiddelen tussen opleidingen. Andere verschillen tussen instellingen, zoals in de vergoedingen die studentenraadsleden ontvangen, zijn minder goed te verklaren. De meeste studenten die gebruik hebben gemaakt van het fonds zijn tevreden over de procedure en de vergoeding, sommige studenten vinden de procedure te complex en de afbakening in doelgroepen onwenselijk. Van alle bevroegde studenten geeft 36% aan het studentenfonds te kennen, meestal via de slb'er, mentor of coach. Studenten zien ruimte om de bekendheid van het fonds te vergroten door informatie actief te delen en niet pas als de student zelf het initiatief neemt.

Studenten met een handicap of chronische ziekte

Zoals aan uw Kamer is toegezegd, is in deze evaluatie ook gekeken naar de wijze waarop wordt omgegaan met studenten met een beperking of chronische ziekte.⁵ In het tweede deel van deze brief ga ik in op de rol van het ministerie hierin. Met de invoering van beide wetten zijn de randvoorwaarden aangescherpt voor de ondersteuning die mbo-instellingen aan studenten met een handicap of chronische ziekte moeten bieden. Het gaat vooral om het maken, vastleggen en evalueren van ondersteuningsafspraken. Uit de evaluatie blijkt dat instellingen hun werkwijze voor het vastleggen van afspraken over extra ondersteuning hebben aangepast. Het aandeel studenten met een ondersteuningsbehoefte dat afspraken heeft gemaakt is ook toegenomen, maar er zijn grote verschillen tussen instellingen. Ook worden deze afspraken lang niet altijd vastgelegd en geëvalueerd. Instellingen geven aan dat studenten niet altijd melden dat zij behoefte hebben aan extra ondersteuning en dat intakers nog niet altijd over de juiste vaardigheden beschikken om dit goed uit te vragen. Ook kost het tijd om ondersteuningsafspraken te maken en dat botst soms met de wens om een student snel te plaatsen. Wel zijn studenten die afspraken hebben gemaakt veelal positief over het nakomen van de afspraken. Het is volgens de onderzoekers nog te vroeg om te oordelen of dit ook daadwerkelijk leidt tot betere ondersteuning.

Zwangere studenten en studerende ouders

Vrijwel alle instellingen hebben regelingen ingevoerd voor zwangere studenten en studerende ouders, zoals verlofregelingen en maatwerk in lessen, toetsen en examens. Studenten die gebruik maken van deze regelingen zijn hier blij mee. Ook hier blijkt dat studenten informatie over deze regelingen vaak lastig kunnen vinden. In deze evaluatie is ook gekeken naar het aantal studerende moeders in het mbo dat uitvalt, zoals toegezegd door mijn voorganger tijdens het commissiedebat mbo van 16 april 2024.⁶ Uit

⁴ Het fonds is beschikbaar voor (1) studenten die lid zijn van een studentenraad, medezeggenschap of andere studentenorganisatie, (2) studenten die bestuurlijke/maatschappelijke activiteiten verrichten in het belang van het onderwijs, (3) minderjarige mbo bol-studenten die aantoonbaar onvoldoende financiële middelen hebben voor de aanschaf van onderwijsbenodigdheden en (4) studenten die vanwege bijzondere omstandigheden studievertraging hebben opgelopen.

⁵ TZ202201-004.

⁶ TZ202404-120.

cijfers van het CBS van begin 2025 blijkt dat het diplomarendement onder studenten jonger dan 21 jaar die in het betreffende jaar een kind hebben gekregen na één jaar lager is dan bij jonge studenten zonder kinderen.⁷ De eerste groep valt ook drie keer vaker uit. Bij oudere studenten met kinderen blijkt het diplomarendement juist relatief hoog en is het verschil in uitval met studenten zonder kinderen een stuk kleiner. In de cijfers zijn geen grote ontwikkelingen te zien in de periode voor en na de inwerkingtreding van de wet. De onderzoekers zien in deze gegevens nog geen effecten van maatregelen voor zwangere studenten ten aanzien van studiesucces.

Onze referentie
61928127

⁷ Het diplomarendement is het aantal studenten dat binnen de reguliere studieduur (+ 1 jaar) een diploma heeft behaald.

Beleidsreactie

Onze referentie
61928127

Uit beide evaluaties blijkt dat mbo-instellingen de afgelopen periode stappen hebben gezet om uitvoering te geven aan de Wet versterken positie mbo-studenten en de Wet verbetering rechtsbescherming mbo-studenten. De studenten die gebruik maken van de geboden voorzieningen, zijn over het algemeen tevreden en voelen zich erdoor geholpen. Dat stemt mij positief. Tegelijkertijd blijkt uit de evaluatie dat op een aantal punten meer nodig is. Ook zijn de verschillen tussen en binnen instellingen op onderdelen groot. Dat is soms logisch, maar dit kan ook leiden tot kansenongelijkheid voor (groepen) studenten. Deze bevindingen zijn in lijn met de conclusies van de Algemene Rekenkamer over gelijke kansen in het mbo⁸ en met de voortgangsrapportage van de Werkagenda⁹ die ik recent naar uw Kamer stuurde. Hieronder licht ik toe welke stappen ik de komende periode wil zetten om de positie van mbo-studenten verder te verbeteren en verschillen tussen instellingen te verkleinen.

1. Informatievoorziening

In de versterking van de positie en de rechtsbescherming van mbo-studenten is goede informatievoorziening cruciaal. Als je niet weet welke rechten je hebt en hoe je deze kunt effectueren blijft een sterke positie en goede rechtsbescherming voor de student een papieren werkelijkheid. Voorzieningen voor studenten die extra ondersteuning nodig hebben zijn alleen effectief als studenten deze ook daadwerkelijk weten te vinden. Het blijkt lastig om informatie voor alle studenten toegankelijk en begrijpelijk te maken, studenten zijn hiervoor nog vaak afhankelijk van hun slb'er. Wel zie ik tal van goede voorbeelden van instellingen die studenten proactief benaderen of hun website toegankelijk maken. Maar ik vind het van belang dat we hierin voor alle mbo-studenten verbetering boeken. Daarnaast moet informatie ook goed vindbaar zijn voor ouders, onderwijspersoneel en externe partijen. Daarom ben ik in gesprek met de MBO Raad en JOBmbo, om te kijken hoe we concreter kunnen maken wat van instellingen wordt verwacht. Ik wil ook dat de verbetering van informatievoorziening samen met studenten wordt vormgegeven, want zij weten hoe informatie het beste bij hen terecht komt. Hiermee geef ik tevens uitvoering aan de motie van de leden Van der Graaf en Van der Molen, met het verzoek om de bekendheid van het mbo-studentenfonds onder studenten, docenten en studieadviseurs te vergroten.¹⁰ Hierin is een eerste stap gezet, doordat we het mbo-studentenfonds nu ook actief onder de aandacht brengen van studenten en professionals via de handreikingen passend onderwijs.¹¹ Deze handreikingen moeten de komende periode aan bekendheid winnen.

Om de informatievoorziening voor studenten met een ondersteuningsbehoefte te verbeteren, verstrek ik subsidie aan het Expertisecentrum Inclusief Onderwijs (ECIO). Met hulp van ECIO kunnen instellingen informatie verbeteren op hun websites, op voorlichtingsbijeenkomsten en open dagen. Hiertoe zijn diverse workshops georganiseerd door ECIO en de MBO Raad en er is een checklist beschikbaar.¹² Ook analyseert ECIO de websites van alle mbo-instellingen op toegankelijkheid en beschikbaarheid van informatie over de ondersteuning. Zij biedt instellingen die hier

⁸ Algemene Rekenkamer 2024: Op weg naar gelijke kansen in het middelbare beroepsonderwijs.

⁹ Kamerstukken II, 2025-2026, 31524, nr. 690.

¹⁰ Kamerstukken II, 2022-2023, 31524, nr. 522.

¹¹ Zie <https://ovis-kennisbank.nl/app/uploads/sites/9/2025/02/Handreiking-Passend-onderwijs-in-het-mbo.pdf> en <https://www.jobmbo.nl/student-themas/passend-onderwijs/>

¹² Op de website van ECIO is deze handreiking te vinden:

https://ecio.nl/wp-content/uploads/2025/09/ECIO_014-Checklist-Informatievoorziening_tg_2021.pdf en een handreiking specifiek gericht op verbetering van de website van de instelling: <https://ecio.nl/handreiking/checklist-informatievoorziening-mbo-websites/>

veel verbetering op kunnen maken een adviesgesprek aan. Dit blijft ECIO ook de komende jaren doen.

Onze referentie
61928127

2. *Mbo-studentenfonds*

Het is een bewuste keuze geweest om de uitvoering van het mbo-studentenfonds bij de instellingen te beleggen. Het fonds moet namelijk laagdrempelig toegankelijk zijn voor studenten. Daarom verbaast het niet dat er in de praktijk verschillen zijn tussen instellingen en deze zijn ook niet altijd onwenselijk. In het netwerk studentenfonds worden al afspraken gemaakt over de hoogte van bepaalde tegemoetkomingen en worden best practices uitgewisseld tussen mbo-instellingen. Maar in de praktijk zijn er nog verschillen die wel ongewenst lijken, zoals verschillen in de hoogte van vergoedingen voor studentenraadsleden en de doelgroepen die gebruik kunnen maken van het fonds. Ik vind het van groot belang dat verschillen niet leiden tot ongelijke kansen voor studenten. Daarom verken ik momenteel met JOBmbo en de MBO Raad welke afspraken nodig zijn om deze zo veel mogelijk weg te nemen, in lijn met de aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer.¹³

3. *Bewustwording*

Tot slot blijkt uit de evaluatie dat instellingen stappen hebben gezet in het vastleggen van ondersteuningsafspraken met studenten, maar dat deze niet altijd tijdig en/of schriftelijk worden vastgelegd en jaarlijks geëvalueerd. Daarnaast wordt een behoefte aan ondersteuning niet altijd (tijdig) gesignaleerd. Ik deel met de onderzoekers dat een verandering nodig is in bewustwording ten aanzien van studenten in een kwetsbare positie, zodat zij gezien worden en de juiste ondersteuning krijgen. In het volgende deel over de Verbeteragenda ga ik hier verder op in.

2. **Vervolg Verbeteragenda passend onderwijs mbo**

Met de Verbeteragenda heeft het ministerie van OCW samen met betrokken partijen gewerkt aan een verbetering van (1) de intake en ouderbetrokkenheid, (2) de kwaliteit van de ondersteuning door onderwijsteams, (3) de samenwerking tussen het mbo en het sociaal domein voor de inzet van externe hulp, ondersteuning en zorg en (4) de begeleiding bij de beroepspraktijkvorming (bpv) van studenten met een extra ondersteuningsbehoefte en hun eerste stappen op de arbeidsmarkt.

De Verbeteragenda heeft de afgelopen jaren een positieve beweging in gang gezet voor de ondersteuning van studenten in het mbo. De tevredenheid van studenten over de ondersteuning op school en tijdens de bpv is toegenomen en het lukt instellingen steeds beter om de ondersteuning zowel in als buiten de klas te organiseren. Maar we zijn er nog niet. De bewustwording en kennis van het personeel over studeren met een ondersteuningsbehoefte moet beter. Ook moet de begeleiding tijdens de bpv verder verbeteren. Mede op basis van gesprekken die ik met studenten, mbo-instellingen en andere organisaties heb gevoerd, kom ik tot de conclusie dat dit vraagt om een andere werkwijze. Een werkwijze met minder landelijke activiteiten en meer gerichte ondersteuning voor instellingen.

Hierna ga ik in op de belangrijkste opbrengsten van de Verbeteragenda en de uitdagingen voor de komende periode. Tot slot schets ik hoe ik de positieve ontwikkeling vast wil houden en met de benoemde uitdagingen aan de slag wil.

¹³ Algemene Rekenkamer 2024: Op weg naar gelijke kansen in het middelbare beroepsonderwijs.

Het onderwijs wordt passender, maar kent ook uitdagingen

Onze referentie
61928127

De juiste ondersteuning voor de student op school

Goede ondersteuning in het mbo staat of valt met toelating tot de opleiding en een goede kennismaking. Ik ben daarom blij te zien dat studenten met een ondersteuningsbehoefte nauwelijks worden geweigerd en ook zelfselectie¹⁴ zeer beperkt voorkomt. Na aanmelding bij de opleiding maken instellingen steeds vaker ondersteuningsafspraken met deze studenten en deze afspraken worden in overgrote meerderheid ook nagekomen. Dit vind ik positief, omdat de wettelijke basis hiervoor met de Wet verbetering rechtsbescherming mbo-studenten is aangescherpt. De afgelopen jaren wordt steeds meer ondersteuning als basisondersteuning aangeboden: de ondersteuning is in of dicht bij de klas beschikbaar. Ik vind dit een goede ontwikkeling, omdat studenten zo beter bij het klassenproces betrokken blijven. Tegelijkertijd zien onderwijsteams en mbo-instellingen toenemende uitdagingen om de juiste ondersteuning te kunnen bieden. De ondersteuningsvraag van studenten neemt toe en lijkt complexer te worden. Dit komt ook naar voren in recent onderzoek van de Inspectie van het Onderwijs, dat ik als bijlage bij deze brief voeg.¹⁵ Onderwijsteams ervaren niet altijd voldoende kennis en expertise om aan de ondersteuningsvraag te kunnen voldoen. Mijn voorganger heeft uw Kamer al geïnformeerd over de stappen die hierop gezet dienen te worden.¹⁶

Extra ondersteuning en hulp door externe partners

Om te voorkomen dat studenten door hun ondersteuningsbehoefte uitvallen of studievertraging oplopen is er voor hen soms extra ondersteuning, hulp en zorg (hierna: ondersteuning) door externe partners nodig. Bijvoorbeeld door jeugdhulpverleners, psychiaters, jongerenwerkers en budgetcoaches. Deze ondersteuning moet laagdrempelig en vroegtijdig beschikbaar zijn, om de kans op uitval of studievertraging te verkleinen. Een goede samenwerking tussen het mbo en externe partners is hiervoor cruciaal en hierin is de afgelopen periode veel geïnvesteerd. Het document *Mbo-student centraal* beschrijft diverse praktijkvoorbeelden van succesvolle samenwerkingen tussen mbo en partners in het sociaal domein.¹⁷ Maar er is meer nodig: de benodigde ondersteuning moet laagdrempelig beschikbaar zijn voor alle mbo-studenten, ongeacht hun leeftijd en ongeacht de gemeente waarin ze wonen. Dat is nu niet mogelijk.¹⁸ Daarom heb ik in beeld laten brengen wat er nodig is om dat wel te realiseren. Het onderzoeksrapport stuur ik als bijlage bij deze brief aan uw Kamer.¹⁹ Het onderzoek heeft een set basisafspraken tussen mbo-instellingen en gemeenten opgeleverd, vastgesteld door de MBO Raad, VNG en het ministerie van OCW, om regionaal meer en

¹⁴ Het niet inschrijven voor een opleiding omdat de student zelf denkt dat hij/zij wordt afgewezen.

¹⁵ Inspectie van het Onderwijs, Bezorgd en Betrokken, Zorgen over kansengelijkheid en onderwijskwaliteit door toename van hulpvragen in het mbo, februari 2026.

¹⁶ Kamerstukken II, 2024-2025, 31497 nr. 496.

¹⁷ Nji, [MBO-student centraal](#), Samenwerken voor een succesvolle toekomst, december 2022.

¹⁸ Het merendeel van de mbo-studenten blijft tijdens de studie thuis wonen. Hierdoor wonen mbo-studenten vaak niet in de gemeente waar de mbo-instelling gevestigd is. De mbo-instelling heeft via de gemeente samenwerkingen met allerlei externe hulp- en zorgpartijen voor mbo-studenten. Maar tegelijk speelt het gemeentelijk woonplaatsbeginsel, dat bepaalt welke gemeente financieel verantwoordelijk is voor de jeugdhulp. Dit maakt dat gemeenten en mbo-instellingen hierover met elkaar afspraken moeten maken, om te voorkomen dat dit woonplaatsbeginsel een belemmering vormt en bepaalde studenten uitsluit van de benodigde hulp en zorg. Ook wordt bepaalde hulp en zorg niet altijd voor elke leeftijdscategorie (18-/18+) door elke gemeente gefinancierd.

¹⁹ AEF, Basisafspraken voor regionale samenwerking Zorg en Welzijn voor mbo-studenten, februari 2026.

beter samen te werken in het ondersteunen van mbo-studenten op het gebied van gezondheid en welzijn.

Onze referentie
61928127

Ondersteuning en begeleiding bij de bpv en de eerste stappen op de arbeidsmarkt

De afgelopen jaren is het belang van (extra) ondersteuning en begeleiding tijdens de bpv onder de aandacht van mbo-instellingen gebracht. Veel is mogelijk en deze mogelijkheden worden steeds meer bekend. Het Handboek bpv is hiervoor een belangrijke basis geweest. Dit handboek dient ook als naslagwerk met tips en informatie voor bpv-begeleiders.²⁰ Hoewel de ondersteuning tijdens de bpv hierdoor is verbeterd, zijn studenten nog te vaak ontevreden over de geboden ondersteuning en lukt het instellingen nog onvoldoende om de ondersteuning te realiseren. Daarom is vanuit de Verbeteragenda ook een leergang voor de begeleiding bij de bpv ontwikkeld, die in oktober 2025 van start is gegaan. Daarnaast wordt een leergang ontwikkeld voor bpv-coördinator en voor aanvullende loopbaanbegeleiding in het kader van de Wet van school naar duurzaam werk. Deze leergang gaat naar verwachting vanaf studiejaar 2026/2027 van start.

Ik verwacht dat de goede beweging zich de komende jaren doorzet door de benutting van het handboek en doordat bpv-begeleiders en -coördinatoren zich via de leergangen verder kunnen bekwamen. Ik zie op dit moment dan ook geen meerwaarde van een nieuw plan van aanpak om de begeleiding en het vinden van een stageplek voor jongeren met een beperking te verbeteren en uitval te voorkomen, waar de motie van de leden Westerveld en Tseggai (GL/PvdA)²¹ om vraagt. Dat heb ik ook zo besproken met JOBmbo, JongPIT, SWOM en Ieder(in). Wel zal ik de ontwikkeling van de begeleiding en ondersteuning bij de bpv van mbo-studenten met een extra ondersteuningsbehoefte blijven volgen. Als verdere verbetering uitblijft, zal ik in overleg met landelijke belangenorganisaties van scholieren en studenten, jongeren met een beperking, onderwijsinstellingen en werkgevers bezien wat er dan nodig is om de begeleiding en het vinden van een stageplek voor jongeren met een beperking te verbeteren en onnodige uitval tegen te gaan. De motie heb ik ook besproken in de Landelijke werkgroep tegen stagediscriminatie in het hbo en wo, waar periodiek de voortgang van het Werkprogramma Stagediscriminatie HO wordt gemonitord. In deze werkgroep zitten de VH, UNL, VNO-NCW en studentenorganisaties ISO en LSVb, evenals Echo en een aantal deelnemende hbo-instellingen, onder leiding van de ministeries OCW en SZW. Alle leden van de werkgroep erkennen dat studenten met een functiebeperking extra aandacht en begeleiding nodig hebben voorafgaand en tijdens hun stage. Hier wordt ook nadrukkelijk aandacht aan besteed in het huidige Werkprogramma en in de Leerlijn Stagediscriminatie, een trainingsprogramma voor stagedocenten in het hbo en wo. Gelet op alle activiteiten die al vanuit het Werkprogramma lopen en de aandacht voor studenten met een functiebeperking hierbij, waren de leden van de Landelijke Werkgroep het erover eens dat een extra plan van aanpak niet nodig is. Wel blijft er binnen de huidige aanpak structureel aandacht voor deze doelgroep. Hiermee beschouw ik de motie van de leden Westerveld en Tseggai als afgedaan.

Maatwerk bij bijzondere omstandigheden

²⁰ Ingrado (2022) BPV Handboek, <https://ingrado.nl/kennisbank/items/bpv-handboek-voor-de-begeleiding-van-mbo-studenten-met-extra-ondersteuningsbehoefte>

²¹ Kamerstukken II, 2024-2025, 36667, nr. 22.

Conform de motie van het lid Tseggai (GL/PvdA)²² en de toezegging van mijn ambtsvoorganger aan uw Kamer²³ ga ik in deze brief ook in op maatwerkmogelijkheden en mogelijke verbeteringen. Het gaat dan in het bijzonder om maatwerkmogelijkheden om te kunnen studeren in combinatie met werk, zwangerschap, beperking, topsport en mantelzorg.

Onze referentie
61928127

In het mbo zijn veel mogelijkheden om studenten maatwerk te bieden. Een daarvan is het aanpassen van de onderwijstijd voor een individuele student. De mbo-instelling maakt dan met de student de afspraak dat hij minder uren aanwezig hoeft te zijn. Deze uren is de student dan geoorloofd afwezig. Deze afwezigheid heeft in principe geen gevolgen voor de totale studieduur van de student.²⁴ Deze individuele afspraken hoeven vooraf ook niet met de Inspectie te worden besproken. Voorwaarde is wel dat de student kan voldoen aan de kwalificatie-eisen die voor een diploma in het kwalificatiedossier zijn opgenomen. Als dat niet lukt, kan de student alsnog langer over zijn opleiding doen dan gepland. Voor studenten met een handicap of chronische ziekte zijn ook aanpassingen mogelijk, bijvoorbeeld in examinering. Dit kan bij instellingsexamens bijvoorbeeld door de student extra tijd te geven, hulpmiddelen toe te staan (bijvoorbeeld voorleessoftware of gebarentolk) of de vorm of inhoud van het examen aan te passen.²⁵ Voor studenten die door bijzondere omstandigheden studievertraging oplopen of geen diploma niveau 3 of 4 kunnen behalen, zijn er verschillende mogelijkheden. Zij kunnen gebruik maken van het mbo-studentenfonds, de prestatiebeurs kan in uitzonderlijke gevallen worden omgezet in een gift en voor studenten van niveau 3 en 4 kan eenmalig de prestatiebeurs worden verlengd met 12 maanden. Daarnaast kan de termijn om het diploma te behalen worden verlengd als er sprake is van bijzondere omstandigheden. Tot slot hebben studenten die recht hebben op studiefinanciering, en om medische redenen minder belastbaar zijn en daarom niet kunnen bijverdienen, recht op individuele studietoeslag.²⁶ Uit gesprekken die mijn ministerie heeft gevoerd, blijkt dat veel van deze mogelijkheden onbekend zijn of te nauw worden geïnterpreteerd. Daarom is ook de handreiking passend onderwijs ontwikkeld.²⁷ Docenten, ondersteuners en beleidsmakers kunnen zien welke ondersteuning of maatwerk mogelijk is volgens de wet en welke ruimte de instelling heeft om hier invulling aan te geven. Ook voor studenten zijn er een handreiking en filmpjes, om te zien waar je als student recht op hebt.²⁸ De komende jaren blijf ik inzetten op kennisdeling op dit thema, zodat de bestaande mogelijkheden beter bekend en benut worden. Hiermee beschouw ik de motie van het lid Tseggai als uitgevoerd, wat het mbo betreft. Voor het hbo en wo wordt momenteel onderzocht hoe financiële en maatwerkvoorzieningen zijn ingericht, naar aanleiding van deze motie. Uw Kamer ontvangt voor de zomer een brief hierover.

Door met de ingezette beweging

Instellingen werken verder aan de thema's van de Verbeteragenda

²² Kamerstukken II, 2023-2024, 31288, nr. 1143.

²³ TZ202406-043.

²⁴ Zie bijvoorbeeld de brochure Ruimte in regels voor meer informatie over onderwijstijd: <https://open.overheid.nl/documenten/d04d1642-0438-43e1-8805-c928d7320561/file>

²⁵ De kwalificatie-eisen worden niet aangepast, maar het examen wordt aangepast, zodat de student op een andere manier kan laten zien wel aan de kwalificatie-eisen te voldoen.

²⁶ Welke voorzieningen beschikbaar zijn, hangt af van de aard van de omstandigheden.

²⁷ Zie <https://ovis-kennisbank.nl/app/uploads/sites/9/2025/02/Handreiking-Passend-onderwijs-in-het-mbo.pdf>

²⁸ Zie <https://www.jobmbo.nl/student-themas/passend-onderwijs/>

Ik vind het van groot belang dat op de thema's van de Verbeteragenda ook de komende jaren nog stappen worden gezet. De uitvoering van de Verbeteragenda is onderdeel van de Werkagenda mbo (2023-2027). In hun kwaliteitsagenda's hebben instellingen al aangegeven de inzet op de vier verbeterlijnen van de Verbeteragenda te zien als een van de acties voor de komende periode. Via de monitoring van de Werkagenda mbo volg ik de komende periode hoe de mbo-instellingen doorgaan met de uitvoering van de vier verbeterlijnen op hun instelling. De opgeleverde producten breng ik nadrukkelijk bij hen onder de aandacht, omdat deze belangrijk zijn voor verdere verbetering van passend onderwijs in het mbo. Daarnaast vindt in 2026 nog een meting van de Monitor passend onderwijs plaats, waarmee ik zicht krijg op de mate waarin de positieve beweging verder doorzet.

Ondersteuning voor mbo-instellingen op specifieke onderdelen

De komende jaren verstrek ik ECIO subsidie om de mbo-instellingen te ondersteunen op drie onderdelen. Dit gebeurt onder meer via landelijke kennissessies en producten, maar ook door gerichte monitoring voor mbo-instellingen. Eén van die onderdelen is informatievoorziening. Dit heb ik eerder in deze brief al toegelicht. Hieronder ga ik in op de andere twee onderdelen.

Fysieke en digitale toegankelijkheid

In 2024 is uw Kamer geïnformeerd over de Nationale strategie voor de implementatie van het VN-verdrag handicap. Een belangrijke maatregel uit deze strategie is om de basistoegankelijkheid van het vervolgonderwijs te verbeteren. Nog te vaak worden studenten beperkt in hun deelname aan het onderwijs door fysieke of digitale drempels. Aanpassingen voor fysieke en digitale toegankelijkheid vergen soms een lange adem, maar zijn soms ook klein en eenvoudig met grote impact. Daarom ontwikkelt ECIO voor zowel fysieke als digitale toegankelijkheid een checklist voor beleidsmakers, zodat instellingen concrete stappen kunnen maken. Middels kennissessies worden uitdagingen uit deze checklists en actuele ontwikkelingen opgepakt in de sector. Tot slot zal ECIO ook een beleidskader ontwikkelen, zodat mbo-instellingen fysieke en digitale toegankelijkheid beter en structureel in hun beleid kunnen integreren. Voor de zomer informeer ik uw Kamer over de verdere uitwerking van de moties van het lid Ceder (CU) ten aanzien van digitale toegankelijkheid in het onderwijs.²⁹

Brede implementatie van het VN-verdrag handicap

De afgelopen jaren heeft ECIO in opdracht van mijn ministerie instellingen in het vervolgonderwijs al ondersteund bij de implementatie van het VN-verdrag handicap. Door ondertekening van de 'intentieverklaring VN-verdrag Handicap' maken onderwijsinstellingen gebruik van de ondersteuning van ECIO hierbij. Veel mbo-instellingen voldoen nog niet aan alle eisen van dit verdrag. Ik heb ECIO daarom gevraagd in te zetten op uitbreiding van het aantal mbo-instellingen dat de intentieverklaring heeft ondertekend. Daarnaast heb ik afgesproken dat ondertekening van deze verklaring niet vrijblijvend kan zijn. Door middel van een jaarlijkse zelfscan kijken de deelnemende mbo-instellingen waar ze staan en welke stappen ze hebben gezet om aan de eisen van het verdrag te voldoen. ECIO faciliteert de instellingen vervolgens met een individueel adviesgesprek, themabijeenkomsten en een landelijke werkgroep om met de uitkomsten aan de slag te kunnen.

Kennisdeling en leren van elkaar

²⁹ TK, 36600 VII, Nr. 62, vergaderjaar 2024-2025 en TK, 36800, VIII, Nr. 120, vergaderjaar 2025-2026.

Een belangrijk signaal dat ik van mbo-instellingen heb ontvangen is dat zij behoefte hebben aan meer kennisuitwisseling en -benutting. De afgelopen periode gebeurde dit al veel, maar een meer structurele aanpak is gewenst. Ik deel die opvatting. Het verspreiden van goede aanpakken en kennis helpt bij het verkleinen van verschillen tussen opleidingen en voorkomt dat iedere mbo-instelling het wiel opnieuw uitvindt. De komende jaren zal ik deze kennisdeling op het gebied van passend onderwijs faciliteren. Zoals hiervoor geschetst speelt ECIO daarbij op een aantal terreinen een belangrijke rol. Daarnaast faciliteer ik de komende periode kennisdeling via KLIMmbo dat met ingang van 2026 het landelijk kennispunt is voor professionals in het mbo voor onder meer passend onderwijs en via een verbetering van de kennisdeling in de bestaande kennisnetwerken van passend onderwijs in het mbo.

Onze referentie
61928127

Tot slot

Met de wettelijke maatregelen en de Verbeteragenda is een stevige basis gelegd voor de verbetering van de positie, rechtsbescherming en ondersteuning van (kwetsbare) mbo-studenten. Nu is vooral verdere verbetering nodig in de praktijk, om ervoor te zorgen dat de maatregelen studenten ook daadwerkelijk bereiken en studenten zich gezien voelen. Daarbij zet ik er ook op in dat ongewenste verschillen tussen instellingen zoveel mogelijk worden weggenomen. Ik vertrouw erop dat instellingen de positieve beweging voortzetten en zal hen hierin gericht ondersteunen. Ik blijf de ontwikkelingen de komende periode nauwgezet volgen.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Rianne Letschert